

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

426.5

Hely

Szt. István Bazilika

Idő

1924

Személy

Szerző:

Cím: *Nincs 3000 békekoronája a fővárosnak a Bazilika megmentésére*

Forrás:

Az Ujság

h.

1924. 10. 28.

(Oldal)

Nincs 3000 békekoronája a fővárosnak, hogy megmentse a Bazilikát.

Nem történt intézkedés. — Tovább hagyják pusztulni az épületet. A főváros többi templomainak csak egészen kis részét tűtik.

Az Ujság az egész országhoz appellál a Bazilika érdekében.

Két hónappal ezelőtt leplezte le Az Ujság a fővárosnak azt a szűkkeblű álláspontját, melynek szomorú következményeképpen Csonka-Magyarország egyik legcsodálatosabb építészeti remeke és nemzeti kincse, a Bazilika katasztrofális helyzetbe került.

Részletesen ismertettük a helyzetet, megmutattuk a szentélyben csorgó vizeséseket, az elrothadt oltárterítőket, a hulló vakolatot. Odavezettünk mindenkit a fakuló márványtömbök elé, bemutattuk azt a meddő küzdelmet, melyet Kovács Kálmán dr., a Bazilika apátplébánosa folytatott az épület művészi épségének megmentése érdekében a főváros illetékes köreivel. Az ország nyilvánossága elé tártuk a nagy leromlás okát:

A főváros nem volt hajlandó kiutalni azt a fűtőmennyiséget, amely nélkül a Bazilika épségbentartása egyenesen lehetetlen.

Százötven vagon kokszot, illetve szenet kellett volna, mint kegyurnak, kiutalni s noha törvényes kötelessége lett volna ez a fővárosnak, csak 50 vagonot adott s ezt a mennyiséget most sem akarta felemelni, noha

régen elmúltak azok az idők, amikor még a fűtőanyagok beszerzése nehézségekbe ütközött.

Rámutattunk arra, hogy amikor ilyen elvitázhatatlan értékű nemzeti kincs megmentéséről van szó, akkor *nincsenek, nem szabad, hogy legyenek nehézségek s a megmentéshez szükséges összegeket, illetve tüzelőanyagokat a föld alól is elő kell teremteni.*

Sorozatos cikkeink országszerte a legnagyobb felháborodást keltették fel a főváros ellen s azok alapján

Ripka Ferenc kormánybiztos vizsgálat megindítását kérte és kijelentette, hogy orvosolni fogja a felárult sebeket, mert a főváros nem tűrheti, hogy az ő számlájára írják ezt a közelgő kulturbotrányt.

E nyilatkozat után megnyugvással tettük le a tollat, bizonyosra vettük, hogy az ígélet valóra válik és ime újra írunk kell, szomorúan, elkeseredetten, de egyben elszántan is.

Két hónap múlt el azóta, beállottak a hidegek, már régen fűteni kellene a Bazilikát, hogy a bomlási processzus ne folytatódjék s a főváros még mindig egyetlen lépést sem tett,

hátjára engedi a bomlást, nyugodtan tűri, hogy ez a fenéges épület tovább menjen a megsemmisülés felé vezető uton.

Várossy Gyula tanácsnok, a f. v. közjogi ügyosztályának a vezetője, aki egyuttal a főváros kegyuri intézményének, templomoknak az intézője, a fővároshoz közelálló „Független Budapest”-ben nyilatkozatot adott ki, melyben kijelentette, hogy közleményeink tendenciózusak és tulzottan állítják be a dolgokat. Végül pedig leszögezte a fővárosnak azt az álláspontját, hogy amíg a gazdasági viszonyok nem javulnak, addig nem áll módjában költségvetésüket ilyen tételekkel megterhelni, mert a mai szomorú anyagi helyzetben heti egyszeri fűtés is súlyos anyagi áldozatot kíván a fővárostól. Magyarul:

kijelentette, hogy a főváros nem adhat több szenet s miután megállapította, hogy mi „tuloztunk”, nyugodtan tűri, hogy az idei tél tovább pusztítsa a Bazilikát.

A főváros a lipótvárosi Bazilika fűtésére 25 vagon trányzott elő, melynek költségei Várossy tanácsnok szerint 14 millió koronát tesznek ki. Ugyancsak az ő állítása szerint 70 millióba kerülne, ha megtennék azokat a fűtési intézkedéseket, amelyekkel meg lehet óvni az épületet. Tehát 56 millió korona kellene. Békeértékben 3000 korona.

Ez az az összeg, amely hőségesen elégséges volna annak a nemzeti kincsnek a mentésére.

És a fővárosnak nincs ennyi pénz,

a fővárosnak nem ér meg 56 milliót a lipótvárosi Bazilika, nem ér meg 3000 békekoronát,

inkább pusztulni, veszni hagyja, de meg sem próbálja előteremtését és egy szigorú, ellenünk irányuló nyilatkozattal elintéztetnek véli az ügyet.

Engedi, hogy a márványtömbök hasznavehetetlenné repedezzenek, engedi, hogy a mennyezet olajfestésű fala aláhulljon, engedi, hogy sorban máljanak le a nedves vakolatról a fából készült kegytárgyak, engedi, hogy a bronzszobrok, díszítmények oxidálódva tönkremenjenek, mindent enged, mindent hagy, *mert 56 milliója nincs a Bazilikára, a nemzeti vagyon egyik legszebb tartozékára.*

Engedi, hogy a csepegő víz megrothassza a finom oltári csipketerítőket, engedi, hogy a csillogó velencei tükrök megvakuljanak, nyugodtan tűri, hogy kátránypapír legyen a kupola tetőzete, engedi, hogy a feljárt lépcsőjén, a téli fagyban, emberek testi épségüket veszélyeztessék, engedi, mert *sokalja a 3000 békekoronát a Bazilikára.*

Megállapítja, hogy a cikkünk tendenciózus volt, hogy tuloztunk és megnyugodva hallgatja a közelmúltban nagy költséggel restaurált orgona kelemetlen, fűlsérítő nyikorgását, sipolását, mert hiszen ez csak *hallucináció.* Az Ujság tulzolt és tendenciózusan állította be a dolgokat.

Nos, ez az egész kulturbotrány nem a főváros magánügye, ezt egy nyilatkozattal elintézni nem lehet. A Bazilika a miénk is! Mindenkié, aki ehhez a nemzethez tartozónak vallja magát!

Ripka Ferenc nyilatkozata.

A Bazilika fűtésére vonatkozóan kérdést intéztünk Ripka Ferenc dr. kormánybiztoshoz, aki mindenekelőtt a következő kijelentéseket tette Az Ujság munkatársának:

— A főváros templomainak csak igen kis részét tűtik. Ez a legújabb idők divatja. Azelőtt fűtött templomok nem is léteztek. A főváros vezette be a két legnagyobb templomban: a koronázó Mátyás-templomban és a Bazilikában a fűtést, mivel itt ünneppéyes istentiszteleteket tartanak, amely alkalommal a résztvevők különleges öltözékekben, díszmagyarban jelennek meg, s így rájuk való tekintettel indokolt a fűtés. De nem azért mintha a falak megromlanának és repedeznének a fűtetlenség következtében, mert száz és száz esztendősi régi templomok van-

nak, amelyeket *soha sem fűtöttek* s ma is a leghibátlanabb állapotban találhatók.

— Ez esetben valóban fennáll az a mondás: „*Szegény az eklézsia, maga harangozik a pap*”. Nem telik fűtésre, tehát *nem fűthetünk olyan bőven, mint ahogyan egyesek szeretnék*. Olyan templom befűtése, ahol sokszáz ember zsufolódik össze, nem könnyű, de viszont éppen itt eléggé türehető az atmoszféra.

— Szakértők felfogása szerint *éppen az időnkénti fűtésnek van káros hatása* a templom architektúrájára. Mire előtt befűtenek. A párás lecsapódás reárakodik az előbb még jéghideg falra és berendezési tárgyakra s ez sokkal ártalmasabb, mintha fel sem melegedett volna a levegő. Meg kell még jegyeznem, hogy *a műmárvány nem a fűtés elégtelen volta miatt repedezik meg*, mert hiszen ez megtörtént az Országháza műmárványaival is, ahol pedig tudvalevően állandóan egyenletesen temperált meleg levegő hullámozik. Ismétlem, éppen a helyellközzel való fűtés okozta az esetleges hibákat.

— A kegyurnak tulajdonképen *nem is kötelessége templomjai fűtéséről gondoskodni*. Ennek ellenére is a Bazilika megkapja a főváros által szükségesnek ítélt fűtőanyag-mennyiséget.

Arra a kérdésre, hogy ez mikor történik meg, Ripku kormánybiztos a következőkben válaszolt:

— *Rövidesen*. De hiszen egyelőre még szükségtelen a fűtés, mert mi lesz akkor januárban? Most még — állapította meg végül — a lakásokban is alig fűtenek, tehát teljesen indokolatlan a nagy idegesség.